

COLLEGEVOORSTEL

Zaaknummer: Z26-043132

Datum afstemming
portefeuillehouder: 15 juni 2026

Portefeuillehouder: wethouder Marijn van
Ballegooijen

Behandelend ambtenaar:
Tessa Kraemer
020 540 4909
t.kraemer@amstelveen.nl
Sociale Samenleving

Onderwerp

Mandaat gemeente Amstelveen inzake Specifieke Uitkering (SPUK) Transformatiemiddelen Integraal Zorgakkoord (IZA) en Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) 2024–2028

Besluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

Dat de gemeente Amstelveen als mandaathouder gaat optreden namens Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn voor de SPUK Transformatiemiddelen IZA en AZWA 2024-2028. Dit gebeurt na vaststelling van het mandaatbesluit SPUK Transformatiemiddelen IZA en AZWA 2024-2028 in de colleges van Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn.

Samenvatting

De Amstelland gemeenten werken al een aantal jaar op regionaal niveau samen met zorg- en welzijnspartijen, zorgverzekeraars en zorgkantoor om de ambities uit het IZA te realiseren. Deze ambities zijn vastgesteld in het Regioplan Amstelland 2023 en worden nader uitgewerkt aan drie regionale thematafels (Ouderen, Preventie en Mentale gezondheid). In de regio Amstelland zijn daaruit voortvloeiend twee domein overstijgende IZA Transformatieplannen ingediend bij de zorgverzekeraar: Mentaal Gezondheidsnetwerk Amstelland (MGN) en Welzijn op recept Amstelland (WOR). Deze zijn in 2025 beiden gehonoreerd.

Voor het financieren van de sociaal domein partners die betrokken zijn bij de uitvoering van deze twee Transformatieplannen, moet per plan een 'Specifieke Uitkering (SPUK) Transformatiemiddelen IZA en AZWA 2024-2028' bij het Rijk worden aangevraagd. Een van de voorwaarden om deze uitkeringen te kunnen aanvragen, is het hebben van een mandaatregeling waaruit blijkt dat de gemeente Amstelveen deze aanvraag namens de andere Amstelland gemeenten kan doen. De mandaatregeling die tussen de Amstelland-gemeenten in 2023 is vastgesteld voor de SPUK IZA, is hiervoor niet toereikend. Met dit collegebesluit stellen we vast dat de gemeente Amstelveen het mandaat krijgt om namens de Amstelland-gemeenten SPUK's Transformatiemiddelen aan te vragen, uit te geven en te verantwoorden bij de subsidieverstrekker.

Doel

Het doel van deze mandaatregeling is om het mogelijk te maken dat gemeente Amstelveen voor de Amstelland-regio de SPUK Transformatiemiddelen IZA en AZWA 2024-2028 kan aanvragen bij het Rijk. Op die manier kunnen wij de sociaal domein

partners financieren die betrokken zijn bij de uitvoering van de IZA Transformatieplannen.

Prestatie

De gemeente Amstelveen krijgt het mandaat om aanvragen in te dienen voor de SPUK's namens de Amstelland gemeenten voor de uitvoering van de IZA voortvloeiende Transformatieplannen in de regio Amstelland. De gemeente Amstelveen is het aanspreekpunt voor zorg- en welzijnsaanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren voor afspraken die voortvloeien uit de Transformatieplannen.

De gemeente Amstelveen doet de aanvragen voor de SPUK Transformatiemiddelen IZA en AZWA 2024-2028. Zij beheert de middelen, financiert de sociaal domein partijen vanuit deze middelen of zet deze middelen door naar de regiogemeenten, zodat zij zelf sociaal domein partijen in hun gemeente kunnen financieren.

De gemeente Amstelveen coördineert als penvoerder de jaarlijkse verantwoording over de SPUK-transformatiemiddelen aan het ministerie. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij van de overige gemeenten tijdige, volledige en transparante medewerking wordt verwacht. Over de inrichting van dit proces worden vóór het zomerreces nadere procesafspraken gemaakt.

Minimaal een keer per half jaar overlegt (een vertegenwoordiger van) het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amstelveen met (vertegenwoordiger van) de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn over de uitoefening van het mandaat. Daarnaast hebben de beleidsadviseurs van Amstelveen periodiek ambtelijk overleg over de uitvoering van de Transformatieplannen met de beleidsadviseurs van Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn.

Een in mandaat te nemen besluit wordt vooraf aan de mandaatgevende gemeente voorgelegd,

- als het in mandaat te nemen besluit grote politieke gevolgen met zich mee kan brengen;
- als het in mandaat te nemen besluit precedentwerking kan oproepen;
- als het in mandaat te nemen besluit kan betekenen dat de betreffende gemeente op het besluit wordt aangesproken;
- uit de te nemen besluiten, privaatrechtelijke rechtshandelingen of feitelijke handelingen aanzienlijke financiële risico's of andere belangrijke consequenties kunnen voortvloeien;
- de mandaatgever dat wenst.

Het mandaatbesluit is geldig voor de gehele doorlooptijd van de Transformatieplannen MGN Amstelland en Welzijn op recept Amstelland: tot en met 31 december 2028.

Voorgeschiedenis en context

In het IZA zijn afspraken gemaakt over de samenwerking tussen zorgpartijen, gemeenten en zorgkantoor en zorgverzekeraar om de zorg beter toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Een onderdeel hiervan is om op regionaal niveau domein overstijgende afspraken te maken op het gebied van preventie, mentale gezondheid en zorg en ondersteuning voor ouderen.

In 2023 hebben de Amstelland gemeenten in dit kader met elkaar afgesproken dat gemeente Amstelveen mandaathouder wordt voor de Specifieke Uitkering Integraal Zorgakkoord (SPUK IZA). Dit is een regionale uitkering, gekoppeld aan het IZA, voor de regio Amstelland. De gemeente Amstelveen heeft vervolgens de SPUK IZA aanvraag ingediend voor de Amstelland gemeenten voor de jaren 2024-2026. Gemeente Amstelveen ontvangt de middelen, beheert deze en legt jaarlijks verantwoording af aan het ministerie. Om dit te formaliseren, hebben de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn destijds elk het 'Mandaatbesluit Integraal Zorgakkoord' ondertekend en gepubliceerd. Dit mandaat loopt tot eind 2026.

Ondertussen zijn, om aan de ambities in het IZA te voldoen, vanuit de regionale samenwerking Amstelland twee Transformatieplannen bij zorgverzekeraar Zorg & Zekerheid ingediend en gehonoreerd:

1. MGN Amstelland (voor de regio Amstelland)
2. Welzijn op recept (bovenregionaal voor het hele werkgebied van Zorg en Zekerheid).

Om de sociaal domein partijen die uitvoering geven aan deze plannen te kunnen financieren, moet er bij het Rijk voor beide plannen een aanvraag worden gedaan voor SPUK Transformatiemiddelen IZA en AZWA 2024-2028. De mandaatregeling die is vastgesteld voor de SPUK-IZA is niet geldig voor de aanvraag van de SPUK Transformatiemiddelen bij het Rijk, omdat deze specifiek is toegespitst op de SPUK IZA. Daarom stellen we nu de Mandaatregeling SPUK Transformatiemiddelen IZA en AZWA 2024-2028 vast.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

- Een regionale mandaatregeling is voorwaarde voor de Amstellandgemeenten om een aanvraag te kunnen doen voor de SPUK Transformatiemiddelen.
- Het doen van de aanvraag voor de SPUK is essentieel om uitvoering te kunnen geven aan de Transformatieplannen. Zonder deze SPUK kunnen de sociaal domein partijen niet worden betaald voor de uitvoering van de activiteiten in het kader van deze twee Transformatieplannen.
- Gemeente Amstelveen is de grootste gemeente in Amstelland en nu ook al mandaathouder voor de SPUK-IZA.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

Als we geen aanspraak doen op de SPUK Transformatiemiddelen, komt de uitvoering van de Transformatieplannen in het geding. Er is dan geen dekking voor de kosten die de sociaal domein partners maken voor de uitvoering van deze plannen, waarmee de projecten stil komen te liggen. Financiering van de sociaal domein partijen is essentieel om de gewenste transformatie met elkaar te realiseren.

Participatie

De Transformatieplannen MGN Amstelland en Welzijn op recept zijn in nauwe afstemming met alle betrokken partijen opgesteld. De uitvoering wordt gezamenlijk gemonitord aan de thematafels (respectievelijk de thematafel Mentale Gezondheid en de thematafel Preventie). Wethouders van de deelnemende gemeenten hebben regulier overleg over de uitvoering van IZA en AZWA, waar de voortgang van deze Transformatieplannen wordt besproken.

Kanttekeningen en risico's

De zorgverzekeraars hebben de transformatieplannen eind vorig jaar inhoudelijk goedgekeurd. Bij de aanvraag van de SPUK-middelen wordt de inhoud niet opnieuw beoordeeld, maar uitsluitend getoetst op formele vereisten, zoals een geldige mandaatregeling. De kans op afwijzing wordt, mits hieraan wordt voldaan, als zeer beperkt ingeschat.

De financiering is gekoppeld aan vooraf vastgestelde KPI's, waardoor beoordeling en definitieve toekenning van middelen pas achteraf plaatsvinden. Dit betekent dat de gemeente vooraf kosten maakt zonder volledige zekerheid over dekking, hetgeen – gelet op de omvang van de plannen – een significant financieel risico vormt.

De resultaat-KPI's brengen een verhoogd risico met zich mee, omdat het behalen hiervan deels buiten de directe beïnvloedingssfeer van de gemeente ligt. Als KPI's niet (volledig) worden gerealiseerd, kan dit leiden tot een lagere vaststelling van middelen en daarmee ongedekte uitgaven.

Om dit risico te verkleinen, zijn aanvullende vragen gesteld aan de zorgverzekeraar over onder andere de beoordeling en uitbetaling van KPI's, de mogelijkheid tot tussentijdse beëindiging van activiteiten en de doorlooptijden van de beoordeling. De zorgverzekeraar heeft schriftelijk bevestigd dat bij gedeeltelijk behalen van KPI's een proportionele (naar rato) vergoeding wordt toegepast en dat daarbij eventueel ook al gemaakte kosten worden meegewogen en dat er ruimte is voor overleg wanneer KPI's niet worden behaald. Deze uitgangspunten zijn echter niet volledig expliciet en juridisch vastgelegd, waardoor interpretatieverschillen kunnen ontstaan en de vergoeding in de praktijk anders kan uitpakken dan verondersteld. Daarnaast heeft de zorgverzekeraar bevestigd dat:

- KPI's afzonderlijk worden beoordeeld, uitbetaald en afgerond, onafhankelijk van het behalen van andere KPI's en/of het transformatieplan als geheel.
- KPI's die eenmaal zijn uitbetaald niet meer worden teruggevorderd.
- Gemeenten in theorie de mogelijkheid hebben om gedurende de looptijd van het plan (gedeeltelijk) te stoppen met activiteiten of deze af te schalen. Dit vereist een herbeoordeling van het gehele transformatieplan en kan leiden tot aanpassing van KPI's, deelname of het (gedeeltelijk) beëindigen van het plan.

Om de risico's te beheersen worden binnen de projecten maatregelen genomen, voornamelijk bestaande uit intensieve monitoring en het waar mogelijk tussentijds op- en afschalen van activiteiten. Deze kunnen het risico beperken, maar nemen de fundamentele onzekerheid en financieel risico niet weg.

Daarnaast zijn er bij besluitvorming nog geen afspraken gemaakt over de verdeling van financiële risico's tussen de deelnemende gemeenten. Het risico ligt daarmee momenteel volledig bij de gemeente Amstelveen, ondanks het regionale karakter van de plannen. De intentie is om vóór het zomerreces afspraken te maken over risicodeling, inzet van capaciteit en de inrichting van de verantwoording. Uiterlijk eind oktober 2026 zijn deze afspraken geformaliseerd. Als gemeenten hier niet (tijdig) mee instemmen, kan dit ertoe leiden dat zij – in afstemming met de zorgverzekeraar – geen verdere deelname hebben in de uitvoering van het transformatieplan.

Gelet op het voorgaande is er sprake van een financieel risicovollere constructie dan bij reguliere projecten, waarbij financiering vooraf zeker is. In dit geval worden uitgaven gedaan zonder volledige zekerheid over de uiteindelijke dekking, terwijl over de acceptatie en verdeling van dit risico tussen de deelnemende gemeenten nog geen afspraken zijn gemaakt. Het college dient zich hier expliciet van bewust te zijn bij de besluitvorming.

Financiën

Transformatieplan MGN Amstelland

In het Transformatieplan Mentaal Gezondheidsnetwerk Amstelland is voor de periode 2024-2028 een bedrag van € 1.396.884 begroot voor kosten in het sociaal domein. Dit is het bedrag dat moet worden aangevraagd bij het Rijk voor het verkrijgen van de SPUK Transformatiemiddelen. Het gaat daarbij om:

1. Uitvoeringskosten voor het verkennend gesprek en het domein overstijgend casusoverleg door sociaal domein professionals;
2. Laagdrempelige steunpunten;
3. Substitutiekosten in het sociaal domein (door het afvangen van een deel van de vraag naar ggz-zorg binnen het sociaal domein);
4. Eenmalige investeringskosten.

Het bedrag gekoppeld aan inspannings KPI's is € 1.007.110 en het bedrag gekoppeld aan resultaat KPI's is € 389.774.

Voor wat betreft de uitvoering van het Transformatieplan MGN Amstelland hebben de samenwerkende partijen in 2024 met elkaar afgesproken om alvast kleinschalig te starten, vooruitlopend op goedkeuring van het Transformatieplan. Er zijn in 2025 en 2026 al kosten gemaakt voor de uitvoering van de pilot verkennend gesprek in Amstelveen Noord en Uithoorn en er zijn subsidies verleend voor laagdrempelige steunpunten in Aalsmeer en Uithoorn. In 2025 zijn deze kosten gefinancierd vanuit de SPUK IZA; voor de kosten in 2026 is, anders dan de SPUK-transformatiemiddelen, geen dekking. Partijen zijn nog niet uitbetaald voor hun inzet in 2026 voor het verkennend gesprek. Wel zijn er subsidies verleend voor de laagdrempelige steunpunten van Participe in Uithoorn en Aalsmeer.

Transformatieplan WOR

In het transformatieplan Welzijn op recept is voor de regio Amstelland voor de periode 2025-2027 een bedrag van € 661.252 begroot voor kosten gemaakt in het sociaal domein. Dit is het bedrag dat moet worden aangevraagd bij het Rijk voor het verkrijgen van de SPUK Transformatiemiddelen. Het gaat daarbij om:

1. Uitvoeringskosten voor het uitvoeren van de Welzijnsrecepten door sociaal domein professionals
2. Vervolgkosten in het sociaal domein (toename van inzet binnen het sociaal domein door toegenomen welzijnsrecepten).
3. Eenmalige investeringskosten.

Het bedrag gekoppeld aan inspannings KPI's is € 476.460 en het bedrag gekoppeld aan resultaat KPI's is € 184.792.

Tot nog toe zijn er nog geen uitgaven gedaan voor de uitvoering van het sociaal domein. De bedoeling is om z.s.m. te starten met de uitvoering waardoor er kosten gemaakt gaan worden die vallen binnen de SPUK.

Conclusie

Aan de uitvoering van de transformatieplannen is een financieel risico verbonden. De SPUK-middelen kunnen worden aangevraagd nadat alle deelnemende gemeenten het mandaatbesluit hebben vastgesteld. Het aanvragen van de SPUK lijkt daarbij in de praktijk een formaliteit, aangezien zorgverzekeraars wettelijk geen middelen rechtstreeks aan gemeenten mogen verstrekken.

Uitgangspunt is dat na vaststelling van de mandaatbesluiten de SPUK-middelen worden aangevraagd. Parallel hieraan worden afspraken gemaakt met de deelnemende gemeenten over de verdeling van risico's. Gezien de doorlooptijd wordt, nadat alle gemeenten het mandaat hebben verleend, gestart met de uitvoering en het doen van uitgaven, vooruitlopend op de formele toekenning van de SPUK-middelen en het formaliseren van deze afspraken. Gezien de lopende regionale samenwerking is de inschatting dat de deelnemende gemeenten (Aalsmeer, Uithoorn en Ouder-Amstel) met de risicodeling zullen instemmen.

Tegelijkertijd geldt dat uiterlijk 30 oktober 2026 formele afspraken worden gemaakt over de verdeling van risico's. Als uit nadere afstemming blijkt dat voortzetting niet of slechts aangepast mogelijk is, wordt de uitvoering (en inzet van middelen) opgeschort.

Voor het transformatieplan MGN geldt dat al beperkte kosten zijn gemaakt vooruitlopend op deze randvoorwaarden. Als hiervoor geen (volledige) dekking wordt verkregen, zal alsnog dekking moeten worden gevonden.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

De colleges van de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn stellen elk het mandaatbesluit vast. Na vaststelling in alle colleges zal voor beide Transformatieplannen een SPUK worden aangevraagd bij het Rijk.

De Amstelland gemeenten maken voor het zomerreces nadere afspraken met elkaar over het dragen van het financieel risico voor het niet behalen van KPI's tijdens de uitvoering van de Transformatieplannen. Deze afspraken worden uiterlijk 30 oktober geformaliseerd.

Evaluatie

Jaarlijks evalueren de wethouders van de Amstelland gemeenten de uitvoering van het regioplan. Hierbij wordt ook de mandaathoudersrol expliciet meegenomen, voor zowel de SPUK IZA als SPUK Transformatiemiddelen.

Duurzaamheidsaspecten

N.v.t.

Bijlagen

1. Transformatieplan Mentaal Gezondheidsnetwerk Amstelland
 2. Transformatieplan Welzijn op recept
 3. Mandaatbesluit SPUK Transformatiemiddelen voorbeeld Aalsmeer
-

Behandeld in B&W-vergadering: 23 juni 2026.

Besluit B&W: Besloten wordt conform het voorgestelde besluit.